

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
“ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

Факультет «Економіка та управління»
Кафедра «Суспільні науки»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету

Л.П. Вовк

“ ” 2014 р.

Рекомендовано

навчально-методичною комісією

факультету «Економіка та управління »,

протокол засідання від №

“ ” 2014 р.

Голова комісії

к.т.н., доц. Д.В. Ніколаєнко

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни циклу природничої та загальноекономічної підготовки
«Історія економіки та економічної думки»
галузь знань «Економіка та підприємство»
напрям підготовки: 0305 – «Економіка та підприємництво»
спеціальність 6.030502 «Економічна кібернетика»

Курс – 1, семестр – 1

Рекомендовано кафедрою «Суспільні науки»,
протокол № від « » 2014 р.

Зав. кафедрою

к.е.н., доц.

О.В. Чубучна

Програму склала

к.е.н., доц.

“ ” 2014 р.

О.В. Чубучна

Затверджено науково-методичною комісією кафедри «Інформаційні системи в економіці», протокол № від « » 2014р.

Голова комісії

В.Л. Ніколаєнко

Горлівка 2014 р.

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни “Історія економічних вчень”

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”, протокол засідання №__ від “__” _____ 20__ р.,

Зав. кафедрою:

_____ О.В. Чубучна

Затверджена науково-методичною комісією кафедри «Інформаційні системи в економіці», протокол засідання №__

від “__” _____ 20__ р.,

Голова комісії:

_____ В.Л. Ніколаєнко

Затверджена навчально-методичною комісією факультету “ Економіка та управління ”, протокол засідання

№__ від

“__” _____ 20__ р.,

Голова комісії:

_____ Д. В. Ніколаєнко

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”, протокол засідання №__ від “__” _____ 20__ р.,

Зав. кафедрою:

_____ О.В. Чубучна

Затверджена науково-методичною комісією кафедри «Інформаційні системи в економіці», протокол засідання №__

від “__” _____ 20__ р.,

Голова комісії:

_____ В.Л. Ніколаєнко

Затверджена навчально-методичною комісією факультету “ Економіка та управління ”, протокол засідання

№__ від

“__” _____ 20__ р.,

Голова комісії:

_____ Д. В. Ніколаєнко

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”, протокол засідання №__ від “__” _____ 20__ р.,

Зав. кафедрою:

_____ О.В.Чубучна

Затверджена науково-методичною комісією кафедри «Інформаційні системи в економіці», протокол засідання №_____

від “__” _____ 20__ р.,

Голова комісії:

_____ В.Л.Ніколаєнко

Затверджена навчально-методичною комісією факультету “ Економіка та управління ”, протокол засідання

№_____ від

“__” _____ 20__ р.,

Голова комісії:

_____ Д.В.Ніколаєнко

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Загальні положення

Робоча програма складена згідно з типовою програмою дисципліни «Історія економіки та економічної думки» спеціальності 6.030502 «Економічна кібернетика», відповідає стандартам міністерства освіти і науки України (2006р.) підготовки бакалаврів за фахом «Економічна кібернетика», вимог наказу Міністерства освіти України № 161 від 02.06.1993р. і навчальному плану спеціальності 6.030502 «Економічна кібернетика».

«Історія економіки та економічної думки» є однією з дисципліни циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки і починає фундаментальну підготовку бакалаврів за фаховим спрямуванням з економічної кібернетики.

Вивчення дисципліни «Історія економіки та економічної думки» формує систему знань про основні етапи і напрями розвитку економічних учень, передумови та закономірності еволюції світової економічної науки, економічні концепції головних шкіл і напрямів економічної думки; формує систему знань з порівняльного історико-економічного аналізу моделей розвитку світового господарства на основі глибокого вивчення господарського досвіду минулих поколінь у різних країнах та в різні епохи тому знання дисципліни необхідне для діяльності сучасного фахівця зі спеціальності 6.030502 – «Економічна кібернетика».

Дисципліна складається з таких розділів:

1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.
2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.
3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. — V ст. н.е.).
4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V—XV ст.).
5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI — перша половина XVII ст.).
6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII — перша половина XIX ст.).
7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX — початок XX ст.).
8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX — початок XX ст.).

9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина ХХ ст.).

10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.).

11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ — початок ХХІ ст.).

12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ ст.).

1.2 Мета викладання дисципліни

формування знань про історичний розвиток господарств та економічної думки країн Європейської цивілізації для розуміння генезису та закономірностей функціонування економічних систем.

1.3 Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни:

Основними задачами вивчення дисципліни є:

на методологічних засадах цивілізаційної парадигми розвитку суспільства сформуванню сучасне економічне мислення та світогляд студентів, забезпечити засвоєння ними знань і методів історичного аналізу економічних процесів.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати:

а) передумови та закономірності еволюції світової історії економіки та економічної думки;

б) факти, конкретні події, економічні процеси та відносини у різних країнах у певні хронологічні періоди;

в) економічні концепції головних шкіл і напрямів економічної думки;

г) основні досягнення видатних учених-економістів;

д) теоретичні і методологічні підходи у дослідженні історії економіки та економічної думки;

е) проблеми розвитку вітчизняної економіки та економічної думки.

- вміти:

- а) узагальнювати та аналізувати конкретні економічні події та відносини у суспільстві;
- б) аналізувати зміст і роль кожної економічної теорії, її місця в загальній логіці розвитку економічної думки;
- в) дослідити причини виникнення, розвитку та відчуження економічних концепцій на різних історичних етапах;
- г) застосовувати різні методи: від наукової абстракції, аналізу та синтезу до математичного моделювання економічних процесів і явищ;
- д) виявити співвідношення між економічними теоріями та економічними подіями у суспільстві на різних етапах його розвитку;
- е) оцінювати вплив сучасних теорій на економічну політику різних країн, а також можливість їх використання в Україні.

1.4 Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Успішне засвоєння дисципліни «Історія економіки та економічної думки» вимагає від студентів глибоких знань з дисциплін «Історії України», «Всесвітня історія» шкільної програми.

1.5 Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Історія економіки та економічної думки» відноситься до дисципліни циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки вищого навчального закладу і є історико-теоретичною та методологічною базою при підготовці бакалаврів з економічної кібернетики за спеціальністю 6.030502 – «Економічна кібернетика».

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Історія економіки та економічної думки» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Історія економіки та економічної думки»

Види навчальних занять	Всього		Семестр
	годин	кредитів ECTS	1
Загальний обсяг дисципліни	180	5	180
1. Аудиторні заняття	34		34
з них:			
1.1. Лекції	17		17
1.2. Семінарські заняття	17		17
2. Самостійна робота	114		114
з них:			
2.1. Опрацювання лекційних занять.	11		11
2.2. Опрацювання семінарських занять.	11		11
2.3. Самостійне опрацювання окремих розділів навчальної програми, які не викладаються на лекціях.	46		46
2.4. Виконання індивідуальних домашніх завдань.	46		46
2.5. Підготовка до модульного контролю № 1.	16		16
2.6. Підготовка до модульного контролю №2	16		16
3. Контрольні заходи (іспит)	32		32

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1 Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Історія економіки та економічної думки» наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Теми і зміст лекцій

Номер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
	Модуль 1. Змістовний модуль1. <i>Господарство та економічні погляди стародавнього світу.</i>	3	2
1.	Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Предмет та завдання історії економіки та економічної думки. Роль історико-економічного аналізу у формуванні економічної культури та розвитку економічного мислення. Етапи розвитку економіки та економічної думки. Основні школи і напрями економічної теорії. Методи історії економіки та економічної думки. Історія економіки та економічної думки в системі наук. Суспільні функції історії економіки та економічної думки.	1	0,6
2.	Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій. Основні етапи господарської еволюції первісного суспільства (палеоліт, мезоліт, неоліт) їх характеристика. Провідні центри первинних цивілізацій, риси їх економічного розвитку. Становлення економічної думки Стародавнього Сходу. Економічна думка Стародавнього Єгипту. «Повчання Гераклеопольського царя своєму синові Мері-Кара». Вавілонське царство. Закони царя Хаммурапі. Економічна думка Стародавньої Індії. «Артхашастра». Економічна думка Стародавнього Китаю. Конфуціанство і даосизм, трактат «Гуань-цзи». Господарство первісних племен на території України. Трипільська культура.	1	0,7

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
3.	<p>Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.).</p> <p>Характеристика етапів господарського розвитку Стародавньої Греції і Стародавнього Риму.</p> <p>Галузева структура економіки, основні форми організації виробництва в сільському господарстві та ремісництві, економічної функції держави. Внутрішня та зовнішня торгівля. Еволюція грошового обігу, кредиту та податків.</p> <p>Розвиток економічної думки античного світу. Економічні ідеї Ксенофонта, Платона, Аристотеля. Економічні погляди Катона, братів Гракхів, Варрона, Колумелли.</p> <p>Економічний розвиток східнослов'янських племен.</p>	1	0,7
	<p>Змістовний модуль 2. <i>Становлення ринкового господарства та формування економічної науки</i></p>	4	2,6
4.	<p>Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V — XV ст.).</p> <p>Основні риси і особливості європейського господарства періоду середньовіччя (раннього, зрілого, пізнього). Форми землеволодіння, галузева структура, основні господарські форми (феодальне та селянське господарство, ремісничий цех, торгова гільдія). Грошовий обіг, внутрішня та зовнішня торгівля. Роль міста у становленні ринку.</p> <p>Економічні погляди раннього християнства. Августин Блаженний.</p> <p>Економічна думка середньовіччя в Західній Європі. «Салічеська правда». «Капітулярій про вілли». Економічні погляди каноністів. Фома Аквінський. «Сума теології».</p> <p>Особливості економічного розвитку Сходу. Економічні ідеї Корану. Економічні погляди Лі Гоу, Ібн Хальдуна.</p> <p>Економічний розвиток Київської Русі.</p> <p>Економічна думка України епохи середньовіччя. «Руська правда». «Повість временних літ». Галицько-Волинський літопис. Особливості господарського розвитку українських земель періоду іноземної колонізації. Магдебурзьке право.</p>	2	1,2

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
5.	<p>Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI перша половина XVII ст.).</p> <p>Вплив Великих географічних відкриттів на економічний розвиток Європи.</p> <p>Сутність та особливості процесу первісного нагромадження у провідних країнах світу – Англії, Нідерландах, Франції, Німеччині, США. Мануфактурне виробництво. Економічні програми буржуазних революцій в Європі та США.</p> <p>Меркантилізм. Теорія грошового балансу раннього меркантилізму. В. Стаффорд (Англія), А. Серра (Італія). Теорія торгівельного балансу пізнього (мануфактурного) меркантилізму. Т. Мен (Англія), А. Монкретьєн (Франція). Передумови виникнення і економічний розвиток Запорізької Січі.</p> <p>Литовські статuti. Економічні погляди Б. Хмельницького.</p>	1	0,7
6.	<p>Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.).</p> <p>Передумови промислової революції. Промисловий переворот, його джерела, напрямки та соціально-економічні наслідки. Особливості промислового перевороту у Англії, Франції, Німеччині, США.</p> <p>Історичні умови виникнення і загальна характеристика ранньої класичної політекономії. У.Петті (Англія), П.Буагільбер (Франція). Економічні погляди фізіократів. Ф.Кене, А.Тюрго (Франція).</p> <p>Зріла класична політекономія. А. Сміт, Д.Рікардо. Пізня класична політекономія: ідеї реформізму (П.Прудон, К.Родбертус, Ж.Сісмонді), прагматизму (Д.Мак-Куллох, Т.Мальтус, Дж.Мілль, Ж.Сей), апологетизму (Ф.Бастіа, Г. Кері, Н.Сеніор).</p> <p>Формування соціалістичних ідей. Дж.Брей, Дж.Грей, Т.Годскін, Ф.Лассаль, У.Томпсон.</p> <p>Економічні погляди західноєвропейських соціалістів-утопістів. Р.Оуєна, А.Сен-Сімона, Ш.Фур'є.</p> <p>Виникнення й розвиток марксистської економічної теорії. К.Маркс, Ф.Енгельс.</p> <p>Виникнення альтернативної школи політичної економії. Історична школа Німеччини. Ф.Ліст.</p> <p>Стара історична школа. Б.Гільдебранд, К.Кнісс, В.Рошер.</p>	1	0,7

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	Господарський розвиток України у другій половині XVII – першій половині XIX ст.). Економічні погляди Ф.Прокоповича, А.Алейнікова, Я.Козельського, Г.Сковороди.		
Всього модуль 1		7	4,6
	Модуль 2. Змістовний модуль 3. <i>Особливості європейського економічного розвитку й економічної думки (друга половина XIX – початок XX ст.)</i>	3	1,9
7.	Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX — початок XX ст.). Основні тенденції розвитку світової економіки. Концентрація промислового та банківського капіталу як передумови створення монополій. Завершальна стадія індустріалізації та формування світового ринку. Вивіз капіталу. Колоніальна система та економічний поділ світу. Особливості розвитку економіки Англії, Франції, Німеччини, США на межі XIX-XX століть. Нова історична школа. Г.Шмоллер, Л.Брентано, К.Бюхер. Ідеї соціального плюралізму. В.Зомбарт, М.Вебер. Ідеї реформізму. Р.Штаммлер, Р.Штольцман. Становлення неокласичної традиції в економічній теорії. Австрійська школа теорії граничної корисності. Теоретичні погляди Є.Бем-Баверка, Ф.Візера, К.Менгера. Кембріджська школа. А.Маршалл, А.Пігу, Р.Хоутрі. Американська школа маржиналізму. Д.Б.Кларк. Економічні концепції шведської (стокгольмської) школи. Математична школа в політичній економії. Л. Вальрас, У.Джевонс, В.Парето, Ф.Еджуорт.	1	0,7
8.	Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX — початок XX ст.). Економічний розвиток України на рубежі XIX-XX століть: промисловий переворот, індустріалізація, аграрні реформи, торгівля, фінанси і кредит. Утворення української самостійної держави. Економічні ідеї революційної та радикальної демократії.	2	1,2

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	<p>С.Подолінський, М.Драгоманов. Ліберально-народницька економічна думка.</p> <p>М. Левитський, Т. Осадчий, А.Червінський.</p> <p>Розвиток політичної економії в Україні. Т.Степанов, М.Бунге, І.Вернадський, М.Вольський, А.Антонович, І.Цехановецький, М.Коссовський, Д.Піхно, Р.Орженцький, О.Білімович, Є.Слуцький. М.Туган-Барановський, В.Дмітрієв. Відображення марксизму в працях українських економістів.</p> <p>М.Зібер. Розвиток економічної думки в Галичині. Економічні ідеї О.Терлецького. В.Навродського, І.Франка.</p>		
	<p>Змістовний модуль 4. <u>Сучасна економіка та економічна думка</u></p>	4	2,6
9.	<p>Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств європейської цивілізації (перша половина ХХ ст.).</p> <p>Економічні наслідки першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини. Економічна суть Версальської системи. Плани Дауеса та Юнга.</p> <p>Світова економічна криза 1929-1933 рр. в США, Німеччині, Англії, Франції. Започаткування державного регулювання економіки.</p> <p>Економічні причини та наслідки Другої світової війни для провідних країн світової економіки.</p> <p>Еволюція неокласичної теорії на початку ХХ століття. Теорії монополії та конкуренції. Дж.Робінсон, Е.Чемберлін, Й.Шумпетер. Неокласичні теорії економічного зростання. Р.Солоу, Дж.Мід. Функція Кобба-Дугласа.</p> <p>Зародження інституціонально-соціального напрямку. Соціально-психологічний інституціоналізм Т.Веблена. Соціально-правовий інституціоналізм Дж.Р.Коммонса. Кон'юнктурно-статистичний інституціоналізм У.Мітчелла.</p> <p>Зародження кейнсіанської школи. Теоретична система Дж.М.Кейнса.</p> <p>Поширення кейнсіанства і його особливості в різних країнах: А.Хансен, С.Харріс (США), В.Перру (Франція), Г.Мюрдаль, Е.Вігфорс (Швеція).</p> <p>Некейнсіанські теорії економічного зростання Р.Харрода, Є.Домара.</p>	1	0,7

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
10.	<p>Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.).</p> <p>Розгортання науково-технічної революції. Інтеграційні процеси в економіці. «Спільний ринок» як форма економічної інтеграції. Форми державного регулювання економіки. Розвиток транснаціональних корпорацій.</p> <p>Поглиблення криз у 70-80-ті роки та їх причини. Формування трьох центрів світового капіталізму: Німеччина, США, Японія.</p> <p>Виникнення і загальна характеристика неолібералізму, його школи:</p> <p>Лондонська (Ф.Хайєк), Фрайбурзька (В.Ойкен, В.Рьопке, А.Мюллер-Армак, Л.Ерхард), Чиказька (М.Фрідмен).</p> <p>Неокласичний синтез. П.Самуельсон, Дж.Хікс.</p> <p>Посткейнсіанство. Т.Сраффа, Н.Калдор, М.Калецький, Х.Мінські.</p> <p>Трансформаційний інституціоналізм Г.Мінза, А.Берлі, Дж.Кларка.</p> <p>Технологічний інституціоналізм. Дж.Гелбрейт, У.Ростоу, О.Тоффлер.</p> <p>Неоінституціональний напрям. Р.Коуз, Дж.Бьюкенен, М.Олсон.</p>	2	1,2
11.	<p>Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).</p> <p>Поглиблення інтернаціоналізації виробництва під впливом НТР. Розвиток інтеграційних процесів. Зростання впливу транснаціональних монополій й міжнародних економічних організацій на господарське життя. Глобалізація економічних процесів. Формування нової економіки.</p> <p>Неокласичне відродження. «Економіка пропозиції». А.Лаффер. Теорія «раціональних очікувань». Р.Лукас, Т.Сарджент.</p> <p>Нове кейнсіанство. Дж.Стігліц, Дж.Акерлоф.</p> <p>Неоінституціоналізм. Д.Норт.</p> <p>Неомарксизм. П.Суїзі, П.Барран, Ф.Гордон, К.Шумахер.</p>	1	0,7

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
	Змістовний модуль 5.Еволюція економіки й економічних поглядів в Україні. (XX ст.)	3	1,9
12.	<p>Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.</p> <p>Утворення УРСР. Політика «воєнного комунізму» в Україні. Нова економічна політика. Директивний характер народногосподарського планування. Сталінська індустріалізація, колективізація та їх реальні результати. Українська економіка в роки довоєнних п'ятирічок (1928-1941 рр.). Економіка України в роки Другої світової війни та післявоєнна відбудова народного господарства. Україна в умовах кризи радянської тоталітарної системи і спроб її модернізації. Становлення довоєнної радянської економічної думки. Є.Слущкий, М.Соболев. О. Чаянов, І.Дашковський, В.Лівіцький, М.Птуха. Еволюція економічної думки періоду наростання державного тоталітаризму. Г.Петровський, Є.Квірінг, С.Косіор. Післявоєнна радянська економічна думка. О.Румянцев, М.Канторович, О.Петров, О.Рибалкін, О.Гош.</p>	2	1,2
13.	<p>Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).</p> <p>Прийняття Акту про державну незалежність України 24 серпня 1991 р. Напрями ринкової трансформації економічної системи України. Роздержавлення й приватизація. Конверсія військового виробництва. Лібералізація зовнішньоекономічних зв'язків. Реформи: аграрна, податкова, адміністративна, банківська, грошова. Інтеграція господарства України у світовий економічний простір. Сучасна економічна думка України (В.Базилевич, В.Геєць, А.Гриценко, Б.Кваснюк, І.Лукінов, С.Мочерний, А.Покритан, В.Черняк, А.Чухно).</p>	1	0,7
Всього модуль 2		10	6,4
Всього лекційних занять		17	11

3.2 Практичні заняття

Таблиця 3.2 – Теми і зміст семінарських занять

№ п/п	Назва теми та зміст семінарських занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1.	Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.	1	1,4
2.	Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.). Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.).	2	1,2
3.	Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI перша половина XVII ст.).	2	1,2
4.	Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.).	2	1,2
5.	Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX — початок XX ст.). Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	2	1,2
6.	Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX — початок XX ст.).	2	1,2
7.	Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).	2	1,2
8.	Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	2	1,2
9.	Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.	2	1,2

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4
	Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).		
Всього семінарських занять		17	11

3.3 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до семінарських і лекційних занять, опрацювання нормативної та періодичної літератури, виконання індивідуального завдання. Тематика індивідуальних завдань наведена у п.3.3.1. Обсяг самостійної роботи наведено в табл.3.1, 3.2.

3.3.1 Перелік індивідуальних завдань

1. Визначте основні відмінні риси предмета історії економіки та економічної думки від предметів інших фундаментальних економічних наук.
2. Сформуйте зв'язки історії економіки та економічної думки, економічної історії та економічної теорії.
3. В чому, на вашу думку, вбачається необхідність вивчення історії економіки та економічної думки студентами-економістами? Які завдання ставить перед собою дана наука?
4. Подумайте, що можна вважати основною рушійною силою розвитку і зміни економічних ідей, теорій, концепцій. Чому одні теорії за своїм значенням виходили далеко за рамки свого часу, а інші існували лише в період, в якому безпосередньо були створені?
5. Дайте порівняльну характеристику економічним поглядам, що панували у країнах Стародавнього Сходу і античної Греції.
6. Поясніть, чому саме Аристотель вважається першим мислителем, що здійснив спробу визначення вартості товару.
7. В чому вбачається специфіка економічної думки у Стародавньому Римі? Що лежить в основі розбіжностей поглядів на організацію рабської праці Катона та Варрона?
8. Наведіть аргументи авторів економічних ідей і концепцій Давнього Світу, що відстоювали пріоритет натурального виробництва і засуджували розширення товарно-грошових відносин.
9. В чому особливості моделей ідеальної держави Платона і Аристотеля.
10. Виділіть основні риси економічної думки в середні віки на арабському Сході. Поясніть сутність концепції "соціальної фізики" Ібн-Хальдуна.
11. Які методологічні принципи використовували у своїх економічних концепціях ранні та пізні каноністи? Наведіть приклади історичної аналогії в тоталітарних державах XX століття.
12. Порівняйте тлумачення основних економічних категорій в періоди раннього і пізнього канонізму. Як вони формулюються в сучасній економічній літературі?

13. Визначте економічний зміст теорії "справедливої ціни" Ф.Аквінського. В чому полягає її значення?
14. Складіть порівняльну характеристику теорій соціально-економічного устрою суспільства Т.Мора і Т.Кампанели.
15. Що таке меркантилізм? Які історичні передумови зумовили його виникнення? В чому полягає відмінність між меркантилізмом як політикою і економічним вченням?
16. Розкрийте сутність концепції національного багатства і шляхів його зростання у поглядах раних та пізніх меркантилістів.
17. Порівняйте тлумачення сутності грошей та їх функцій в періоди раннього та пізнього меркантилізму. В чому полягає сутність псування національної монети і до яких наслідків воно може привести економіку країни?
18. Викладіть історичні особливості меркантилізму в Англії, Франції, Росії та Україні.
19. Сформулюйте кількісну теорію грошей, що виникла в концепціях меркантилізму. Які ідеї меркантилістів набули важливого значення за межами епохи, в якій формувалась і розвивалась доктрина меркантилізму?
20. Які соціально-економічні передумови зародження класичної політекономії? Охарактеризуйте протилежну сутність і спрямованість принципів протекціонізму.
21. Виділіть критерії періодизації еволюції класичної школи, що зустрічаються в сучасній економічній теорії.
22. Проаналізуйте, як змінювались погляди на сутність вартості в межах ранньої класичної політекономії.
23. Дайте оцінку внеску В.Петті в розвиток класичної політекономії. Наскільки відповідає його тлумачення ренти і ціни землі сучасним поглядам на дані категорії?
24. Охарактеризуйте погляди П.Буагільбера на проблему ролі держави в економічній системі суспільства.
25. Сутність фізіократії. Які особливості притаманні вченню фізіократів? В чому полягає зміст концепції "природного порядку" Ф.Кене? Розкрийте зміст його вчення про "чистий продукт".
26. Як представляв собі Ф.Кене механізм кругообігу господарчого життя країни. В чому полягає історично-економічне значення та які недоліки його теорії відтворення?
27. Які економічні ідеї А.Тюрго вказують на його прихильність вченню фізіократів? В чому новизна теорії класів даного вченого? Наскільки відповідають визначенням сучасної економічної науки тлумачення А.Тюрго категорій "багатство", "заробітна плата", "прибуток", "позичковий відсоток", "ціна"?
28. Розкрийте особливості предмета дослідження А.Сміта. Вкажіть причини та наслідки застосування А.Смітом подвійної методології, економічного аналізу.
29. Поясніть, в чому вбачає А.Сміт фактори зростання багатства нації. Як він формулює сутність продуктивної і непродуктивної праці? Яка роль цієї теорії в економічній науці?

30. Порівняйте теорії відтворення Ф.Кене і А.Сміта та розкрийте сутність виразу "догма Сміта".
31. В чому полягає сутність концепцій А.Сміта про "економічну людину" і "невидиму руку"? Що розумів автор під останньою?
32. Складіть порівняльну характеристику поглядів А.Сміта і Д.Рікардо на проблему участі країн у зовнішній торгівлі.
33. Проаналізуйте, в яких історичних умовах сформувалось економічне вчення Д.Рікардо. Як автор формулює головну мету політичної економії? Яку методологію застосовує?
34. Наведіть погляди Д.Рікардо на основні категорії політичної економії. В чому полягає розбіжність поглядів автора з їх тлумаченням у А.Сміта?
35. Дайте оцінку висловлюванням Д.Рікардо про тенденцію заробітної плати та прибутку до зниження в умовах вільної конкуренції.
36. Складіть порівняльну характеристику поглядів В.Петті та Д.Рікардо на проблеми земельної ренти. Чим зумовлене положення Д.Рікардо про те, що "рента не є складовою частиною ціни товарів"?
37. Дайте оцінку теорій капіталу, що відносяться до ранньої та зрілої класичної політичної економії.
38. Обґрунтуйте погляди Ж.Прудона на сутність власності. В чому полягає значення даної концепції?
39. Дайте оцінку творчості Ш.Сімонді як критика економічної ортодоксії класичної школи.
40. Які основні ідеї книги Т.Мальтуса "Дослідження про закон народонаселення" і в чому їх значення для економічної науки? Визначте, який із законів, відкритих автором даної роботи став одним із основних постулатів сучасної мікроекономіки.
41. З'ясуйте, в чому полягає взаємозв'язок "закону спадної родючості землі" і "залізного закону заробітної плати" Т.Мальтуса.
42. Теорія відтворення Т.Мальтуса. Чому Дж.М.Кейнс вважав Т.Мальтуса одним із попередників своєї концепції без кризового економічного розвитку?
43. В чому сутність і основні положення "закону Сея"? Обґрунтуйте, використовуючи логіку автора, вираз "Пропозиція породжує свій власний попит".
44. Розкрийте загальні положення теорії трьох факторів виробництва Ж.Б.Сея і витрат виробництва Т.Мальтуса. Чи правомірне тлумачення Ж.Б.Сея походження доходів підприємця?
45. Проаналізуйте, як змінювалися погляди на джерела диференційної ренти в межах класичної політекономії.
46. Складіть порівняльну характеристику поглядів Ж.Б.Сея, Т.Мальтуса, Ш.Сімонді на проблему криз надвиробництва.
47. Охарактеризуйте відмінні риси класичної політекономії, яка розвивалася в Україні.
48. Оцініть позитивні сторони вчення соціалістів-утопістів другої половини ХІХ ст. і вкажіть основні недоліки їх теорій.
49. Поясніть, з якою метою К.Маркс ввів до аналізу категорію змінного капіталу. Розкрийте механізм виникнення доданої вартості по К.Марксу.

50. Теорія рентних відносин К.Маркса. Що розумів К.Маркс під абсолютною рентою? Які особливості теорії відтворення К.Маркса?
52. Поясніть, в чому полягає "революційний переворот" в економічній науці, здійснений К.Марксом?
53. Визначте основні суперечності економічної теорії К.Маркса.
54. Охарактеризуйте основні напрямки творчого розвитку марксизму, що домінували в теорії на початку ХХ ст.
55. Поясніть, що сприяло "маржиналістській революції" в економічній науці і в чому полягає її зміст?
56. Обґрунтуйте концепцію граничної корисності австрійської школи і вкажіть її відмінності від аналогічної теорії математичної школи.
57. Дайте характеристику основним положенням кембриджської школи. Оцініть внесок в економічну теорію А. Маршалла.
58. Оцініть внесок представників математичної школи в теорію споживчого вибору.
59. Сформулюйте концепції українських економістів, що стали складовою частиною сучасної неокласичної теорії.
60. Проаналізуйте, чому в період "Великої депресії" 1929-1933 р.р. неокласична теорія зазнала своєї кризи. В чому виявилась розбіжність поглядів неокласичної теорії Дж.М.Кейнса на проблему зайнятості?
61. Поясніть, чому саме сукупний попит в теорії Дж.М.Кейнса виступає об'єктом державного регулювання економіки.
62. Обґрунтуйте докази Дж.М.Кейнса про необхідність державного втручання в економіку.
63. Охарактеризуйте основні положення неокейнсіанства і визначте причини такої трансформації кейнсіанської доктрини.
64. Складіть порівняльну характеристику неокейнсіанських і неокласичних теорій економічного зростання.
65. Охарактеризуйте напрямки розвитку основних положень теорії Дж.М.Кейнса у посткейнсіанських концепціях.
66. В чому полягає сутність неолібералізму? Складіть порівняльну характеристику поглядів М.Вебера і В.Ойкена як представників раннього неолібералізму.
67. Розкрийте сутність доктрини неолібералів ФРН про "соціальне ринкове господарство".
68. Обґрунтуйте висновки, які зробив М.Фрідмен з аналізу історії грошового обігу США.
69. Що з'ясували американські монетаристи в галузі досліджень "конструкції" кривої Філіпса? Яке значення має введений М.Фрідманом показник "природний рівень безробіття"?
70. Проаналізуйте, які чинники відхилення економіки від рівноваги визначає АЛаффер.
71. Обґрунтуйте основні положення "теорії раціональних очікувань".
72. Які ідеї були поєднані в так званому "неокласичному синтезі" і до яких наслідків в теоретичному плані це привело?

73. Які історико-економічні передумови виникнення інституціоналізму? Чому останній вважають альтернативою неокласичної теорії? Сформулюйте основні методологічні особливості інституціоналізму.
74. Проаналізуйте, в чому вбачається єдність ідей нової історичної школи Німеччини і раннього американського інституціоналізму.
75. Періодизація економічної історії.
76. Основні етапи господарської еволюції первісного суспільства, їх характеристика.
77. Основні центри стародавніх цивілізацій та характерні риси їх економічного розвитку.
78. Основні риси феодального господарства.
79. Феодальне місто, його виникнення та економічна роль. Переростання ремесла у дрібнотоварне. Внутрішня та зовнішня торгівля.
80. Формування централізованих національних держав в Західній Європі. Особливості економічного розвитку Франції, Англії, Німеччини.
81. Передумови Великих географічних відкриттів.
82. Найважливіші географічні відкриття кінця XV-XVI ст.
83. Економічні наслідки великих географічних відкриттів.
84. Особливості процесу первісного нагромадження капіталу у провідних країнах світу – Англії, Нідерландах, Франції, Німеччині, США.
85. Становлення та розвиток мануфактурного виробництва в Європі.
86. Буржуазні революції в Європі та США. Їх економічні та фінансові програми.
87. Передумови промислової революції. Промисловий переворот, його джерела, напрямки, та соціально-економічні наслідки.
88. Особливості промислового перевороту у Франції, Німеччині, США.
89. Основні тенденції розвитку світової економіки на межі XIX - XX століть.
90. Економіка Англії на межі XIX - XX століть.
91. Економіка Франції на межі XIX - XX століть.
92. Економіка Німеччини на межі XIX -XX століть.
93. Економіка США на межі XIX - XX століть.
94. Економічні причини Першої світової війни.
95. Економічні наслідки Першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини.
96. Економічна суть Версальської системи.
97. Плани Дауеса та Юнга, їх суть та мета.
98. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її особливості в США, Німеччині, Англії, Франції. Варіанти та шляхи виходу з неї.
99. Становище провідних країн у світовому господарстві напередодні Другої світової війни.
100. Економічні причини Другої світової війни.
101. Економічні наслідки війни для світової економіки. План Маршалла.
102. Формування трьох центрів світового капіталізму. США, Японія, ФРН – нові економічні лідери.
103. Економіка США після Другої світової війни та основні тенденції її розвитку.

104. Економіка Японії після Другої світової війни та основні тенденції її розвитку.
105. Економіка Франції після Другої світової війни та основні тенденції її розвитку.
106. Англійська економіка в повоєнні роки, її основні тенденції.
107. Утворення ФРН та основні тенденції розвитку її економіки.
108. Розпад колоніальної системи і виникнення нових незалежних держав. Альтернативи їх соціально-економічного розвитку.
109. "Нові індустріальні країни" та причини їх швидкого економічного зростання.
110. Соціально-економічні проблеми країн, що розвиваються.
111. Господарство первісних племен на території України. Господарство скіфів.
112. Економічний розвиток східнослов'янських племен та його особливості.
113. Економічний розвиток Київської Русі.
114. Економічний розвиток українських земель в період загарбання іноземними державами.
115. Виникнення козачих поселень та їх розвиток.
116. Створення української козацької держави. Економічний розвиток Запорізької січі.
117. Економічний стан Лівобережної України за часи гетьманщини.
118. Економічна політика Петра I та її вплив на економіку України.
119. Соціально-економічне становище Правобережної України.
120. Визрівання передумов скасування кріпацтва. Основні положення селянської реформи 1861 р. в Росії та особливості її реалізації в Східній Україні.
121. Сільське господарство й аграрні відносини в пореформений період. Розвиток капіталізму в сільському господарстві.
122. Промисловість Східної та Західної України.
123. Фінанси і кредит. Грошова реформа царського уряду 1839-1843 рр.
124. Столипінська аграрна реформа та її здійснення в Україні.
125. Сільське господарство й аграрні відносини в Західній Україні.

126. Індустріалізація в Україні. Особливості промислового розвитку початку ХХ ст.
127. Фінанси і кредит. Грошова реформа царського уряду. 1985-1897рр.
128. Вплив Першої світової війни на економіку українських земель.
129. Політика "воєнного комунізму" та специфіка її здійснення в Україні.
130. "Нова економічна політика" і відбудова народного господарства України в 20-х роках.
131. Сталінська індустріалізація та її реальні результати.
132. Суцільна колективізація та її вплив на стан сільського господарства.
133. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки та економічна політика її уряду.
134. Економіка України на першому етапі Другої світової війни.
135. Соціально-економічні наслідки приєднання західноукраїнських земель до УРСР.
136. Початок війни СРСР з Німеччиною. Перебудова народного господарства на воєнний лад.
137. Втрати господарства і населення України в роки Другої світової війни. Відбудова народного господарства.
138. Україна в умовах кризи радянської тоталітарної системи і спроба її модернізації.
139. Посилення застійних явищ у соціально-економічному житті країни у 70-х першій половині 80-х років.
140. Спроби реформування господарської системи у другій половині 80-х років та їх невдача.
141. Акт про державну незалежність України 24 серпня 1991р. Розбудова національної економіки, її ринкова трансформація та інтеграція у світовий економічний простір.
142. Соціально-економічна криза та пошук напрямків її подолання.
143. Роль і місце господарства України у світовому економічному розвитку.

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1 Види контролю

Основні контрольні заходи:

- вхідний (нульовий) контроль;
- поточний контроль(МРК₁), (МРК₂);
- підсумковий (семестровий) контроль-екзамен;
- контроль знань з вивченої дисципліни.

4.2. Семестр 1

4.2.1. Перелік питань до вхідного контролю

1. Що означає термін „економія” і хто вперше цей термін ввів в обіг? Назвіть основні види діяльності первісної людини в добу первісного суспільства.
2. Чи існувала економічна наука у первісному ладі? Чи цікавило суспільство у той час наукою про ведення господарства?
3. Які країни відносять до країн античного світу? Який суспільний лад домінував в цих країнах? Чи існувала економічна наука у той період? Які практичні поради висловлювалися мислителями того часу?
4. Чи існувала економічна наука у феодальну епоху? Чи цікавило суспільство у той час наукою про ведення господарства? Опишіть основні риси натурального господарства.
5. Яку роль у становленні економічного світогляду людства відіграло християнство? На якій території розповсюджувалося християнське вчення. Визначте яку роль відіграє у розвитку держави торгівля та розвиток ремесла.
6. Що Вам відомо про правила господарювання давніх слов'ян? Назвіть період становлення та причини розквіту Київської Русі.
7. Чи існували правила ведення господарства на Київській Русі? Якщо існували, то наведіть приклади. Назвіть причини завоювання Київської Русі монголо-татарами.
8. Коли економіка перетворилася на науку? Як змінився спосіб життя людини на той час?
9. Які економісти світу вам відомі та які економічні ідеї вони висували?
10. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Адам Сміт?
11. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Давид Рикардо?
12. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Роберт Оуен?
13. Який внесок зробив у розвиток економічної науки Карл Маркс?
14. Які економічні школи вам відомі і які ідеї вони захищали?
15. Що розуміли під вивченням політекономії класики англійської політекономії?
16. Як Ви розумієте таке економічне явище як криза?
17. Яка держава світу на Ваш погляд має найбільш досконалу економічну модель господарювання? Поясніть свою точку зору.

18. Як Ви вважаєте, чому людство не залишило незмінним первісну добу господарювання?
19. Як Ви вважаєте, чому людство не залишило незмінним рабовласницький спосіб господарювання?
20. Як Ви вважаєте, чому людство не залишило незмінним феодальний спосіб господарювання?
21. Чи вважаєте Ви досконалим капіталістичний спосіб господарювання і чому?
22. Які сучасні економічні ідеї ви знаєте та в чому їх сутність?
23. Що Вам відомо про «Шведську модель соціалізму»?
24. Чи можливий на вашу думку розвиток соціалістичної системи господарювання в світі і чому?
25. Як змінить спосіб життя людства ідея глобалізації економіки?

4.1. Перелік запитань до 1 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Визначте, яке значення має вивчення історії економіки та економічної думки для формування соціально-ринкової економіки України.
2. Дайте характеристику періодизації економічної історії.
3. Проаналізуйте основні риси господарства первісного суспільства.
4. Дайте характеристику давній економічній думці Давнього Сходу на прикладі документів царства Вавилонії, Законів царя Хаммурапі (XVIII ст. до н.е.). Проаналізуйте історичні події, що спричинили появу Законів царя Хаммурапі.
5. Дайте оцінку економічним ідеям давньої Індії на прикладі праці „Артхашастра” (IV ст. до н. е.).
6. Визначте зміст економічної думки Давнього Сходу на прикладі праць китайського мислителя Конфуція (IV ст. до н. е.).
7. Дайте оцінку прогресивним ідеям, що містяться у давньому китайському трактаті „Гуань-цзи” (IV ст. до н. е.).
8. Визначте коли і як відбулося становлення самостійної науки економічної теорії.
9. Визначте у чому полягала відмінність між античним і східним рабством.
10. Проаналізуйте основні економічні причини розквіту та занепаду країн античного світу.
11. Дайте характеристику колонату.
12. Дайте аналіз розвитку економічних зв'язків населення Північного Причорномор'я з грецькими містами-полісами на території України.
13. Проаналізуйте економічні погляди митців Стародавнього Сходу.
14. Проаналізуйте вклад у становлення економічної теорії античного світу Ксенофонта.
15. Дайте оцінку поглядам Платона про приватну власність як основу економіки держави.
16. Визначте який зміст вкладав Платон у категорію “справедлива ціна”.
17. Дайте характеристику основним економічним поглядам Аристотеля.
18. Проаналізуйте основні ідеї трактату « Домострой » Ксенофонта.
19. Проаналізуйте зміст економічної думки Давнього Риму (на прикладі праць Катона, Варрона, Колумелли).

20. Дайте характеристику економічним реформам братів Гракхів у Давньому Римі, яке значення вони мали б для подальшого розвитку держави?
21. Проаналізуйте загальні риси характеру феодального господарства.
22. Проаналізуйте форми і типи земельної власності в епоху Середньовіччя.
23. Проаналізуйте особливості становлення феодального господарства у країнах Західної Європи.
24. Дайте характеристику розвитку сільського господарства у період генези феодального господарства.
25. Дайте загальну характеристику розвитку ремесла у середньовіччі. Опишіть цеховий лад середньовічного ремесла.
26. Дайте характеристику піднесення міст у середні віки. Назвіть причини піднесення.
27. Проаналізуйте процес утворення національних ринків та назвіть особливі риси європейської торгівлі у середні віки.
28. Дайте загальну характеристику розвитку українських земель в мануфактурний період світової економіки.
29. Визначте, чим пояснюється релігійна спрямованість економічної думки Західноєвропейського Середньовіччя?
30. Визначте зміст економічної ідеї раннього християнства (на прикладі праць монахів Граціана та Августина „Блаженного“)?
31. Дайте характеристику цехової організації середньовічного ремесла. Проаналізуйте зміст економічної ідеї пізнього християнства (на прикладі праць Фоми Аквінського).
32. Визначте зміст економічної думки арабського Сходу (на прикладі праці Ібн-Хальдуна).
33. Визначте зміст економічної думки Давньої Русі (на прикладі документів „Руська правда”, „Повчення до дітей”, „Правительниця”). Дайте оцінку суспільному ладу, що існував у ті часи.
34. Визначте характерні риси меркантилізму та опишіть історичні умови його виникнення. Доведіть, що Великі географічні відкриття суттєво вплинули на розвиток школи меркантилізму.
35. Визначте, в чому різняться погляди представників раннього і пізнього меркантилізму.
36. Визначте сутність промислового перевороту у ведучих країнах світу.
37. Проаналізуйте особливості американської промислової революції.
38. Дайте оцінку і поясніть зміст політики протекціонізму, меркантилізму, фритредерства.
39. Дайте оцінку аграрних реформ 1848 і 1861 рр. в Україні.
40. Визначте основний зміст процесу індустріалізації в світі.
41. Проаналізуйте особливості аграрного розвитку провідних країн світу в період їх індустріалізації?
42. Визначте основні фактори формування світового ринку.
43. Визначте чим було викликано створення монополій.
44. Проаналізуйте найважливіші фактори індустріалізації в Україні.
45. Визначте цілі і значення кооперативного руху в Україні.
46. Дайте оцінку грошовій реформі 1897 року в Росії. Які наслідки вона мала на розвиток національного ринку?

47. Проаналізуйте соціально-економічні передумови виникнення класичної політичної економії.
48. Проаналізуйте погляди вчених першої школи класичної політекономії – меркантилізму на прикладі праць Т. Мена, У. Стаффорда в Англії.
49. Проаналізуйте погляди вчених першої школи класичної політекономії – меркантилізму на прикладі праць Г. Скаруффі, А. Сьєрра в Італії.
50. Проаналізуйте погляди вчених першої школи класичної політекономії – меркантилізму на прикладі праць А. Монкретьєна у Франції.
51. Визначте, яке значення мало вчення меркантилістів для формування економічної політики держав? Ідеї якого соціального прошарку населення виражали меркантилісти?
52. Проаналізуйте особливості методології В.Петті порівняно з методологією меркантилістів.
53. Визначте сутність економічного вчення фізіократів. Інтереси якого прошарку населення вони висловлювали?
54. Доведіть суттєве значення економічної таблиці Ф.Кене.
55. Визначте сутність учення А.Сміта. Проаналізуйте історичні умови виникнення його учення. Виразником ідей якого класу виявився А.Сміт?
56. Проаналізуйте сутність теорій заробітної плати, прибутку і ренти Д.Рікардо.
57. Визначте суть доктрини соціальних реформ Дж.С. Мілля.
58. Проаналізуйте відмінність теорії трьох факторів Ж.-Б. Сея від трудової теорії вартості.
59. Визначте суть теорії послуг Ф. Бастіа.
60. Визначте суть методології Г. Кері.
61. Проаналізуйте погляди українських економістів ХІХ – ХХ ст., послідовників класичної політичної економії.
62. Охарактеризуйте історичні умови виникнення утопічного соціалізму в Західній Європі на початку ХІХ століття та надайте його загальну характеристику. Дайте характеристику ідей Шарля Фур'є.
63. Визначте особливості розвитку англійського утопічного соціалізму на прикладі діяльності Р.Оуєна. Дайте оцінку його проекту перетворення суспільства й справедливого обміну.
64. Проаналізуйте основні ідеї марксистської політекономії. Яке значення для розвитку економічної теорії мала розробка К. Марксом та Ф. Енгельсом економічної теорії капіталізму?
65. Проаналізуйте структуру й основні проблеми праці К.Маркса „Капітал”.
66. Дайте оцінку працям В.І.Леніна. Який внесок він зробив у розвиток марксистської політичної економії?
67. Визначте, чи втілені окремі економічні ідеї марксизму в економічну політику сучасних держав? Якщо так, то які саме?
68. Визначте сутність концепції історичної школи.
69. Визначте основні принципи школи маржиналізму.
70. Доведіть, що К.Менгер, Л.Вальрас та В. Джевонс – фундатори маржиналізму.
71. Проаналізуйте і дайте оцінку основним положенням теорії загальної економічної рівноваги Л.Вальраса.
72. Дайте характеристику основних теорій А. Маршалла.

73. Визначте сутність основних ідей економічних поглядів М. Туган-Барановського.
74. Дайте характеристику маржиналістській математичній теорії споживання Є. Слуцького.
75. Проаналізуйте розвиток економічної думки в Галичині на прикладі економічних праць І.Я. Франка.

4.2. Перелік запитань до 2 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Визначте яку роль відіграв Версальський договір 1919 року у післявоєнному економічному розвитку країн світу?
2. Дайте характеристику світової економічної кризи 1929 – 1933 рр.
3. Визначте у чому полягала сутність планів Дауеса та Юнга?
4. Проаналізуйте «новий курс» Ф. Рузвельта.
5. Визначте сутність «кейнсіанської революції» в економічній теорії.
6. Проаналізуйте основні положення теорій ефективного попиту та економічного зростання Дж.М.Кейнса.
7. Визначте, яке значення для економічної науки має кейнсіанська теорія?
8. Дайте характеристику економічного становища розвинутих капіталістичних країн Європи та США напередодні Другої світової війни.
9. Визначте сутність французького кейнсіанства (на прикладі ідей Г. Ардана, Ф. Перру).
10. Визначте сутність шведської моделі кейнсіанства (на прикладі ідей Е. Ліндаля, Е. Лундберга, Г. Мюрдалья, Б. Уліна, Вігфорсса).
11. Визначте зміст неокласичної концепції ринку. Розкрийте сутність теорії монополії і конкуренції Дж.Робінсон, Е. Чемберліна.
12. Дайте характеристику основних положень теорії державного регулювання економіки.
13. Визначте сутність теорії підприємництва Й. Шумпетера.
14. Проаналізуйте неокласичні теорії, які ґрунтуються на маржинальному аналізі мікроекономіки.
15. Проаналізуйте теорії ринку недосконалої конкуренції.
16. Визначте у чому полягає сутність неоліберального напрямку економічної теорії?
17. Надайте загальну характеристику інституціоналізму й визначте основні етапи його розвитку.
18. Визначте сутність соціально – правового інституціоналізму Дж. Коммонса.
19. Розкрийте сутність американської школи кон'юктурно – статистичного інституціоналізму У.Мітчелла.
20. Визначте сутність неоінституціоналізму (на прикладах поглядів Дж. М. Кларка, Г. Мінза, А. Берлі, Дж. К. Гелбрейта, У. У. Росту).
21. Дайте характеристику сучасним поглядам на марксистську теорію.
22. Дайте характеристику основних положень соціально-психологічного інституціоналізму Т.Веблена.
23. Проаналізуйте основні принципи інституціоналізму.
24. Визначте у чому полягає сутність теорії прав власності та трансакційних витрат Рональда Коуза?

25. Проаналізуйте основні положення теорії суспільного вибору.
26. Дайте загальну характеристику неолібералізму: причини формування і сутність (на прикладі поглядів Ф. Хайека, В. Ойкена).
27. Визначте відмінності між «старою» і «молодою» історичною школами.
28. Визначте у чому полягає сутність монетаризму як системи економічних поглядів.
29. Проаналізуйте принципи економічної політики у теорії «економіки пропозиції».
30. Проаналізуйте основні положення теорії «раціональних очікувань».
31. Визначте й дайте характеристику наслідкам другої світової війни.
32. Визначте у чому полягає значення плану Маршалла для відбудови європейської економіки?
33. Проаналізуйте основні тенденції розвитку світового та радянського (в СРСР) господарства у 50-90-х роках ХХ ст.
34. Дайте характеристику основних форм розвитку міжнародних економічних відносин у другій половині ХХ ст.
35. Проаналізуйте умови заснування та цілі ЄЕС.
36. Проаналізуйте причини і наслідки «холодної війни» наприкінці ХХ ст.
37. Дайте характеристику економічного розвитку Японії та Німеччини у повоєнний період (після Другої Світової війни).
38. Доведіть актуальність теорії конвергенції двох світових систем.
39. Проаналізуйте основні риси постіндустріального суспільства.
40. Визначте тенденції і напрями розвитку світового господарства наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.
41. Визначте сутність теорії „соціального ринкового господарства” і „сформованого суспільства” В. Репке, Л. Ерхарда.
42. Дайте характеристику структурним зрушенням у світовому господарстві.
43. Визначте роль НТП у розвитку національних і світової економік наприкінці ХХ ст.
44. Проаналізуйте наслідки Другої Світової війни для розвитку світової економіки.
45. Дайте характеристику сутності специфіки економічного розвитку країн третього світу.
46. Проаналізуйте основні причини та наслідки сучасних інтеграційних процесів.
47. Дайте порівняльний аналіз економічної політики урядів Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, ЗУНР.
48. Визначте основні причини Голоду 1932 – 1933 рр.
49. Порівняйте політику «воєнного комунізму» і нову економічну політику (НЕП).
50. Проаналізуйте характерні риси процесу індустріалізації на українських землях.
51. Дайте характеристику тенденції і основним напрямкам розвитку господарства України в 60 – 80х рр. ХХст.
52. Проаналізуйте загальні риси у проведенні реформ 90-х років ХХ ст. у країнах колишнього державного соціалізму.
53. Визначте у чому полягала особливість економічних реформ в Росії, Польщі, Чехословаччині, Україні?

54. Дайте характеристику методу «шокової терапії» як шляху переходу до ринкової економіки.
55. Визначте соціально-економічні наслідки реформування народного господарства України при переході від планової до ринкової економіки.
56. Дайте характеристику сутності монетарної політики, яка проводилась в Україні в перехідний період.
57. Визначте основні моделі народногосподарського розвитку сучасної України.
58. Визначте шляхи трансформації економіки України у світове господарство.
59. Визначте у чому полягає специфіка соціального напрямку в політичній економії?
60. Проаналізуйте концепцію «демократичного соціалізму».
61. Визначте чому відбулася криза ліворадикального соціалістичного вчення?
62. Визначте напрямки розвитку української економічної думки радянського періоду розвитку.
63. Дайте характеристику структурним зрушенням економік країн, що приймали участь у Великій Вітчизняній війні.
64. Дайте характеристику розбудови економіки України у період після Великої Вітчизняної війни.
65. Проаналізуйте особливості сучасного кейнсiанства.
66. Розкрийте сутність американського варіанту кейнсiанства (на прикладі моделі господарювання Е.Хансена, С. Харриса, Є. Домара).
67. Розкрийте сутність еволюції англійського кейнсiанства (на прикладі поглядів Р. Харрода, Дж. Робинсон, Н. Калдора, П. Сраффа).
68. Дайте Характеристику неокласичного напрямку 80-90-х років ХХ – початку ХХІ ст.
69. Визначте сутність учення Чикагської школи монетаризму (на прикладі поглядів М. Фридмена).
70. Проаналізуйте причини і наслідки політики «перебудови» економіки СРСР М.Горбачовим.
71. Визначте основні напрямки розвитку сучасної української економічної думки.
72. Доведіть об'єктивну необхідність створення соціальної політекономії як теоретичної основи для економіки держави.
73. Доведіть переднауковий характер сучасної економічної системи.
74. Доведіть спадкоємність і відмінності соціальної політекономії від попередніх економічних вчень.
75. Визначте основні риси «держави благоустрою».

4.3. Перелік запитань до екзамену

До семестрового контролю-іспиту винесені питання I і II модульно-рейтингового контролю знань.

4.2.5. Перелік запитань до вихідного контролю знань з вивченої дисципліни

1. Визначте основні етапи розвитку економіки й основні напрямки економічної думки.
2. Визначте предмет і метод дисципліни "Історія економіки та економічної думки".
3. Визначте основні методи історії економіки та економічної думки.
4. Визначте функції історії економіки та економічної думки, її місце у системі наук.
5. Проаналізуйте основні етапи господарської еволюції первісного суспільства.
6. Проаналізуйте економічний розвиток перших цивілізацій Стародавнього Сходу.
7. Проаналізуйте становлення економічної думки Стародавнього Сходу.
8. Дайте оцінку прогресивним ідеям, що містяться у давньому китайському трактаті „Гуань-цзи” (IV ст. до н. е.).
9. Дайте характеристику господарств первісних племен на території Українських земель, Трипільській культурі.
10. Дайте характеристику основним рисам економічного розвитку Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
11. Проаналізуйте основні економічні причини занепаду країн античного світу.
12. Проаналізуйте розвиток економічної думки Античного Світу.
13. Дайте характеристику економічним реформам братів Гракхів у Давньому Римі, яке значення вони мали б для подальшого розвитку держави?
14. Проаналізуйте економічний розвиток східнослов'янських племен.
15. Дайте характеристику основних рис європейського господарства періоду середньовіччя.
16. Проаналізуйте економічні погляди середньовіччя у Західній Європі.
17. Визначте зміст економічної ідеї християнства (на прикладі праць монахів Граціана та Августина „Блаженного”, Фоми Аквінського)?
18. Визначте зміст економічної думки арабського Сходу (на прикладі праці Ібн-Хальдуна).
19. Проаналізуйте економічний розвиток Українських земель (V – XV ст.).
20. Проаналізуйте економічну думку України періоду середньовіччя.
21. Дайте оцінку впливу Великих Географічних Відкриттів на економічний розвиток Європи.
22. Проаналізуйте сутність і особливості первісного нагромадження капіталу у провідних країнах світу.
23. Проаналізуйте теорії раннього та пізнього меркантилізму.

24. Проаналізуйте економічний розвиток Запорізької Січі та економічні погляди Б.Хмельницького.
25. Дайте характеристику промислового перевороту і його соціально-економічних наслідків.
26. Дайте загальну характеристику ранньої класичної політекономії.
27. Дайте загальну характеристику зрілої класичної політекономії.
28. Дайте загальну характеристику пізньої класичної політекономії. Проаналізуйте ідеї реформізму.
29. Дайте загальну характеристику пізньої класичної політекономії. Проаналізуйте ідеї прагматизму.
30. Дайте загальну характеристику пізньої класичної політекономії. Проаналізуйте ідеї апологетизму.
31. Дайте загальну характеристику західноєвропейському утопічному соціалізму.
32. Проаналізуйте основні етапи виникнення та розвиток марксистської економічної теорії.
33. Дайте загальну характеристику Старої історичної школи Німеччини.
34. Проаналізуйте господарський розвиток України та економічні погляди її мислителів у другій половині XVII – першій половині XIX ст.
35. Проаналізуйте основні тенденції розвитку світової економіки у другій половині XIX – на початку XX ст.
36. Дайте загальну характеристику Нової історичної школи Німеччини.
37. Дайте порівняльну характеристику шкіл мікроекономічного аналізу (австрійська, американська, кембріджська, математична).
38. Проаналізуйте економічний розвиток України в др. пол. XIX – на початку XX ст.
39. Дайте оцінку дворянсько-ліберальної та ліберально-буржуазної думки.
40. Дайте оцінку економічним поглядам революційної та радикальної демократії.
41. Визначте особливості розвитку англійського утопічного соціалізму на прикладі діяльності Р.Оуена. Дайте оцінку його проекту перетворення суспільства й справедливого обміну.
42. Дайте оцінку економічним ідеям народників.
43. Проаналізуйте основні ідеї марксистської політекономії. Яке значення для розвитку економічної теорії мала розробка К. Марксом та Ф. Енгельсом економічної теорії капіталізму?
44. Проаналізуйте структуру й основні проблеми праці К.Маркса „Капітал”.
45. Дайте оцінку розвитку політичної економії в Україні.
46. Дослідіть відображення марксизму в працях українських економістів.
47. Визначте соціальний напрям в економічній думці України.
48. Проаналізуйте економічні думки в Галичині.

49. Визначте економічні наслідки першої світової війни. Дайте характеристику світовій економічній кризі 1929-1933 рр.
50. Визначте економічні наслідки другої світової війни.
51. Визначте у чому полягала сутність планів Дауеса та Юнга.
52. Проаналізуйте еволюцію неокласичної теорії на початку ХХ ст.
53. Визначте історичні умови зародження інституціонально-соціального напрямку в розвитку економічної думки.
54. Визначте історичні умови виникнення кейнсіанської теорії.
55. Проаналізуйте економічний розвиток європейських країн у другій половині ХХ ст.
56. Дайте оцінку ідеям неолібералізму.
57. Дайте оцінку ідеям неокласичного синтезу.
58. Дайте оцінку ідеям посткейнсіанства.
59. Проаналізуйте основні етапи розвитку післявоєнного інституціоналізму.
60. Проаналізуйте й дайте оцінку сучасній глобалізації економічних процесів і формуванню нової економіки.
61. Проаналізуйте концепції неокласичного відродження.
62. Проаналізуйте ідеї нового кейнсіанства.
63. Визначте сутність шведської моделі кейнсіанства (на прикладі ідей Е. Ліндаля, Е. Лундберга, Г. Мюрдаля, Б. Уліна, Вігфорсса).
64. Проаналізуйте ідеї неінституціоналізму.
65. Проаналізуйте ідеї неомарксизму.
66. Дайте оцінку господарству УРСР у 20 р. ХХ ст.
67. Проаналізуйте економічний розвиток України в 30-50 рр. ХХ ст.
68. Проаналізуйте і дайте оцінку господарству України другої половини ХХ ст.
69. Проаналізуйте загальну характеристику радянської економічної думки.
70. Проаналізуйте основні напрями ринкової трансформації в Україні.
71. Дайте оцінку сучасній економічній думці України.
72. Доведіть об'єктивну необхідність створення соціальної політекономії як теоретичної основи для економіки держави.
73. Доведіть переднауковий характер сучасної економічної системи.
74. Доведіть спадкоємність і відмінності соціальної політекономії від попередніх економічних вчень.
75. Визначте основні риси «держави благоустрою».

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1 Основна та додаткова література

Основна:

1. Боев Ю.О. Економічна історія : Західна Європа, Японія, США : Навч. посіб. / Ю.О. Боев, С.Ю.Боева. – К.: Вища шк., 2004. – 174 с.
2. Злупко С.М. Економічна історія України : навч. посіб. / С.М. Злупко. – К.: Знання, 2006. – 367с.
3. Проскурин П.В. История экономики и экономических учений : учеб.пособие. / П.В. Проскурин – Кировоград, Полиграф-Терция, 2007. – 383с.
4. Лановик Б.Д. Економічна історія України і світу : Підручник. / Б.Д.Лановик.– К.: Вікар, 1999. – 737с.
5. Полетаева Н.Н. Экономическая история зарубежных стран : учебное пособие для вузов / Н.Н. Полетаева. 4-е изд., стереотип. – Минск : ООО «Интерпресс» : УП. «Экоперспектива», 2003. – 592с.
6. Базилевич В.Д. Історія економічних учень : Підручник: у 2ч. / За ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005. Т.1: - 576с., Т.2:-569с.
7. Бартенев С.А. История экономических учений. – М.: Юристь, 2002. – 456 с.
8. Мазурок П.П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях : навч.посіб. / П.П. Мазурок – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 477с.
9. Ядгаров Я.С. История экономических учений : ученик. / Я.С. Ядгаров. 3-е издание. – М.: ИНФРА-М., 2000. – 320с.
10. Дмитриченко Л.И. История экономических учений : учебник для вузов. / Л.И. Дмитриченко – Донецк.: КИТИС, 1999. – 452с.

Додаткова

1. Лановик Б.Д., Економічна історія: Курс лекцій / Б.Д. Лановик, М.В.Лазарович, В.Ф. Чайковський. – К., 2000. – 356 с.
2. Лановик Б.Д. Економічна історія світу і України: Підручник. / Б.Д.Лановик, З. Матисякевич, Р. Матейко – Тернопіль, 1997. – 468 с.
3. Вощанова Г.П. История экономики. Практикум: Учебное пособие. / Г.П. Вощанова, Г.С. Година – М., 2002. – 265 с.
4. Павлова И.П. История экономических учений : Учебное пособие для вузов / И.П. Павлова; Санкт-Петербург. гос. ун-т аэро-космич. приборостроений. – 5-е изд., - С.Пб.: Лань, 2001. – 224с.
5. Шмарковская Г.А. История экономических учений : учебное пособие для вузов / Г.А. Шмарковская. – 2-е изд.,испр. – Минск : Новое зание, 2001. – 340с.
6. Костюк В.Н. История экономических учений : учебное пособие. / В.Н.Костюк. – М.: Центр, 2001. – 224 с.
7. Иванов Г.И. Лучшие рефераты по истории экономических учений / Г.И.Иванов. – Ростов Н/Д: Феникс, 2003. – 288с.
8. Мазурок П.П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях : навч.посіб. / П.П. Мазурок – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 477с.

5.2 Методичні посібники і вказівки

1. Методичні рекомендації до самостійного вивчення курсу «Історія економіки та економічної думки» (для студентів денної форми навчання спеціальності 6.030502 “Економічна кібернетика”).
2. Історія економічних вчень. Методичний посібник для студентів денного і заочного відділення спеціальностей 8.050201 „Менеджмент організацій”, 7.050102 „Економічна кібернетика”.
3. Історія економічних вчень. Курс лекцій для студентів денного і заочного відділення спеціальностей 8.050201 „Менеджмент організацій”, 7.050102 „Економічна кібернетика”.
4. Методичні рекомендації до курсу “Економічна історія” (для студентів денної форми навчання спеціальності 7.050102 “Економічна кібернетика”)